

Trygg framtid for folk og natur.

Kvifor ROS-analyse?

Molde 4.10.2017

Trygve Winter-Hjelm
Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Kvifor ROS-analyse?

Svar henta frå ei fiktiv spørjeundersøking..:

- a) *For å gjere Fylkesmannen nøgd!*
- b) *For å sleppe å få avvik*
- c) *Fordi det er eit krav*
- d) *For å få oversikt over risiko, danne oss eit risikobilete*
- e) *For å spare kostnadar*
- f) *For å forebygge tap av liv*
- g) *For å unngå uønskte hendingar og kriser*
- h) *For at samfunnet og kvarдagen skal bli tryggare i framtida*
- i) *For å kunne ta dei beste avgjerslene*
- j) *For å kunne lage gode planar for krisehandtering*
- k) *For å redusere sårbarheit i kommunen*

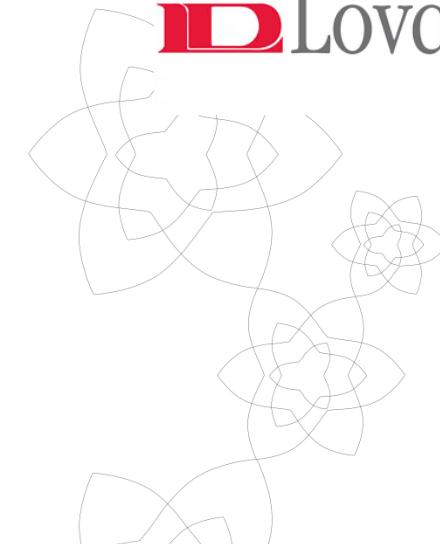

Kvifor ROS-analyse?

Regelverk

- Mange krav knytt til ROS-analysar.
- Søk i Lovdata på «risikoanalyse» gjev 107 treff!
- Sivilbeskyttelseslova § 14.

Lovdata

§ 14. Kommunal beredskapsplikt - risiko- og sårbarhetsanalyse

Kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntraffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntraffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen. Resultatet av dette arbeidet skal vurderes og sammenstilles i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse.

Risiko- og sårbarhetsanalysen skal legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, herunder ved utarbeiding av planer etter lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven).

Risiko- og sårbarhetsanalysen skal oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner, jf. lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 11-4 første ledd, og for øvrig ved endringer i risiko- og sårbarhetsbildet.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om gjennomføring av risiko- og sårbarhetsanalysen.

Kvifor ROS-analyse?

Regelverk

- Forskrift om kommunal beredskapsplikt

§ 2. Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse

Kommunen skal gjennomføre en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, herunder kartlegge, systematisere og vurdere sannsynligheten for uønskede hendelser som kan inn treffen i kommunen og hvordan disse kan påvirke kommunen.

Den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen skal forankres i kommunestyret.

Analysen skal som et minimum omfatte:

- a)eksisterende og fremtidige risiko- og sårbarhetsfaktorer i kommunen.
- b)risiko og sårbarhet utenfor kommunens geografiske område som kan ha betydning for kommunen.
- c)hvordan ulike risiko- og sårbarhetsfaktorer kan påvirke hverandre.
- d)særlige utfordringer knyttet til kritiske samfunnsfunksjoner og tap av kritisk infrastruktur.
- e)kommunens evne til å opprettholde sin virksomhet når den utsettes for en uønsket hendelse og evnen til å gjenoppta sin virksomhet etter at hendelsen har inntruffet.
- f)behovet for befolkningsvarsling og evakuering.

Kommunen skal påse at relevante offentlige og private aktører inviteres med i arbeidet med utarbeidelse av risiko- og sårbarhetsanalysen.

Der det avdekkes behov for videre detaljanalyser skal kommunen foreta ytterligere analyser eller oppfordre andre relevante aktører til å gjennomføre disse. Kommunen skal stimulere relevante aktører til å iverksette forebyggende og skadebegrensende tiltak.

Kvifor ROS-analyse?

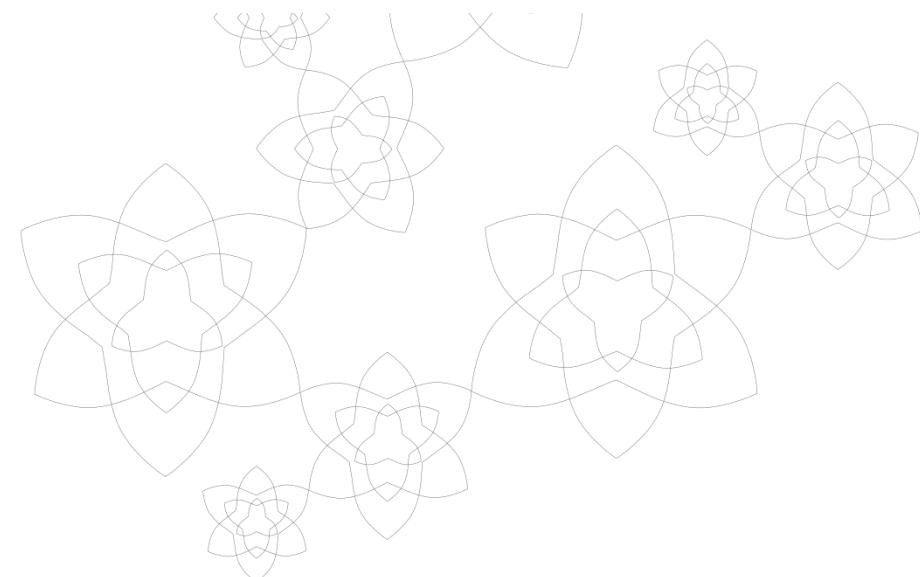
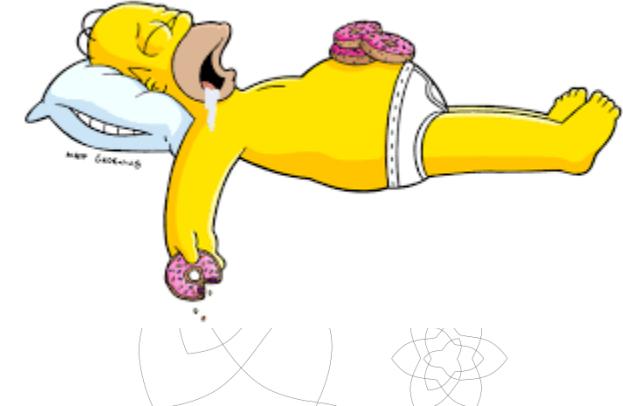
Regelverk

- Plan- og bygningslova

§ 4-3. Samfunnssikkerhet og risiko- og sårbarhetsanalyse

Ved utarbeidelse av planer for utbygging skal planmyndigheten påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet, eller selv foreta slik analyse. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. Område med fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssone, jf. §§ 11-8 og 12-6. Planmyndigheten skal i arealplaner vedta slike bestemmelser om utbyggingen i sonen, herunder forbud, som er nødvendig for å avverge skade og tap.

Kongen kan gi forskrift om risiko- og sårbarhetsanalyser.

Regelverk

- Lov om helsemessig og sosial beredskap (helseberedskapslova)

§ 2-2. Planlegging og krav til beredskapsforberedelser og beredskapsarbeid

Kommuner, fylkeskommuner, regionale helseforetak og staten plikter å utarbeide en beredskapsplan for de helse- og omsorgstjenester eller sosialtjenester de skal sørge for et tilbud av eller er ansvarlige for. Kommuner skal også utarbeide beredskapsplan for sine oppgaver etter folkehelseloven kapittel 3. Beredskapsplanen skal også omfatte tjenester som etter lov eller avtale tilbys av private virksomheter som en del av de respektive tjenester. Det skal også i nødvendig utstrekning utarbeides delplaner for aktuelle institusjoner og tjenesteområder.

Sykehus som omfattes av § 1-3 første ledd bokstavene a og b, og virksomheter nevnt i bokstavene d og e, plikter å utarbeide beredskapsplan for virksomheten.

Departementet kan gi forskrift om at virksomheter nevnt i § 1-3 første ledd bokstavene c og f, samt virksomheter omfattet av loven etter § 1-3 annet ledd, skal ha plikt til å utarbeide beredskapsplan for virksomheten. Departementet kan bestemme at virksomheter som nevnt skal inngå i beredskapsplan som nevnt i første ledd.

Departementet kan gi forskrift om krav til beredskapsforberedelsene og beredskapsarbeidet, herunder sette krav til driftssikkerhet, lagring av materiell og utstyr, og til øvelser og opplæring av personell.

Departementet kan gi forskrift om plikt for virksomheter etter loven til å kvalitetssikre beredskapsforberedelsene og beredskapsarbeidet.

0 Endret ved lover 15 juni 2001 nr. 93 (ikr. 1 jan 2002 iflg. res. 14 des 2001 nr. 1417), 24 juni 2011 nr. 30 (ikr. 1 jan 2012 iflg. res. 16 des 2011 nr. 1252), 14 juni 2013 nr. 39 (ikr. 1 juli 2013 iflg. res. 14 juni 2013 nr. 641).

Underlag for gode avgjersler

Tilfredsstille regelverket er bra! Da blir Fylkesmannen glad,
MEN om det er drivkrafta åleine går du glipp av mykje!!

Hensikta med ein risikoanalyse – er å gje underlag for å ta
GODE AVGJERSLER

Finne dei **BESTE LØYSINGANE** og dei **BESTE TILTAKA** i
forhold til dei mål ein har satt seg.

Ein risikoanalyse skal kartlegge og skildre risiko, gjere risiko kjent
– kjent risiko kan ein ta omsyn til, og dermed ta betre avgjersler.

Avdekke risiko → Gjere tiltak → Redusere risiko

Når det kjem til kriser og krisehandtering:
«Den beste krisehandteringen er å unngå kriser»

Kvifor HEILSKAPLEG ROS-analyse?

Men først kva er skilnaden på *heilskapleg ROS-analyse* og *overordna ROS-analyse* knytt til kommuneplanen sin arealdel?

- **Sivilbeskyttelseslova**, § 14, stiller krav til **heilskapleg ROS-analyse**
 - Alle uønskte hendingar som kan oppstå i kommunen som geografisk område
 - **Er ikke berre knytt til areal**
 - ... men kan gje nyttige innspel til ROS-analysen knytt til kommuneplanen sin arealdel
- **Plan- og bygningslova** stiller i § 4-3 krav til **ROS-analyse for planområdet**

«Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging.»

 - Gjeld ALLE planar for framtidig utbygging (kommuneplanens arealdel, kommunedelplan, reguleringsplan)
 - **Er avgrensa til å gjelde eit areal**

Frå ROS-analyse til risikostyring

- **Underlag til kommuneplanar**

Planstrategi – planbehov i perioden (fire år)

Samfunnsdel - (mål og strategiar for samfunnstryggleik og beredskap)

Arealdel – (Omsynssoner i plankart + planføresegn)

Økonomiplanar og budsjett

- Underlag til ROS-analysar for kommunedelplanar, reguleringsplanar

- Underlag for risiko- og sårbarheitsanalysar for sektor/ ansvarsområde

- **Underlag til handlingsplanar** for å styrke kommunen sitt arbeid med samfunnstryggleik og beredskap

- Teknisk etat

- Brann og redning

- Helse og sosial

- Plan og bygg

- Skule og oppvekst

- **Underlag til beredskapsplanar**

- **Kort og godt** - kommunen sin heilskaplege ROS-analyse skal gjennomsyre kommunen, ligge til grunn for styring - RISKOSTYRING

Nasjonalt risikobilde
FylkesROS

Kommunen si heilskapleg ROS

Trygge liv og helse – og eigendom

Som lokal planmynde skal kommunen legge til rette for ei planlegging som:
«...verne(r) seg mot og håndterer hendelser som truer grunnleggende verdier og funksjoner og setter liv og helse i fare. Slike hendelser kan være utløst av naturen, være et utslag av tekniske eller menneskelige feil eller bevisste handlinger»

(ref. Meld St.10 (2016-2017) Risiko i et trygt samfunn)

Det kommunale plansystemet er eit vesentleg verkemiddel for å sikre dette!
(regulert i mellom anna plan- og bygningslova)

Målet er lågare risiko og mindre sårbarheit i framtida!

Ei av dei viktigaste **oppgåvene** for kommunen er: Trygge liv og helse - og eigendom

«ArealROS» før planarbeidet

Fylkesmannen tilrår at kommunen utarbeidar ein ROS-analyse på oversiktsnivå *for heile kommunen sitt areal*, og nyttar analysen som eit grunnlagsdokument før ein startar arealplanlegginga.

Vurdere om uønskte hendingar kan ha verknad på *både* eksisterande og framtidig arealbruk.

Synleggjer ROS-analysen sine konsekvensar for arealdelen (gjerne som eige kapittel)
Kva tiltak må gjennomførast og korleis?

Bilete lånt frå Astor Furseth sin presentasjon under Nasjonal Fiellskredkonferanse 2016

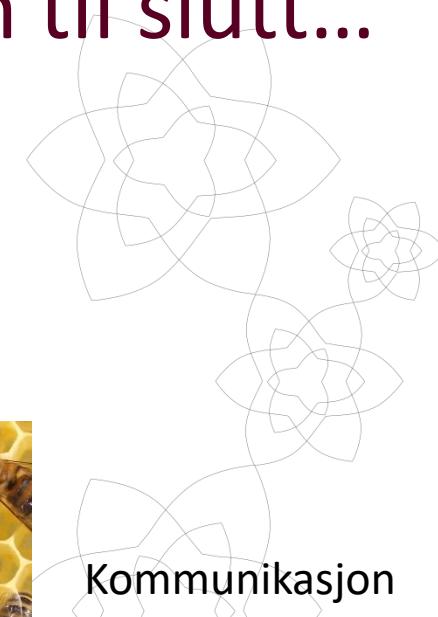
Bilete lånt frå Astor Furseth sin presentasjon under Nasjonal Fjellskredkonferanse 2016

Tre tilrådingar frå Fylkesmannen til slutt...

Frå ord til handling

Involvering

Kommunikasjon

